

Kaupunginhallitus
Kaupunginhallitus

§ 112
§ 153

23.03.2020
27.04.2020

Yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen koronaviruksen aiheuttaman tilanteen johdosta

1120/01.00.00.01/2020

Kaupunginhallitus 23.03.2020 § 112

Valmistelijat: henkilöstöjohtaja Christina Söderlund, christina.soderlund@salo.fi, puh. 044 778 2103, henkilöstösihteeri Pia Auranen-Karlsson, pia.auranen-karlsson@salo.fi, puh. 044 778 2102, apulaiskaupunginjohtaja Jari Niemelä, jari.niemela@salo.fi, puh. 044 778 2059 ja talousjohtaja Anna-Kristiina Korhonen, anna-kristiina.korhonen@salo.fi, puh. 040 590 7195.

Suomen hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Hallitus linjasi 16. maaliskuuta lisätoimenpiteistä, joiden tarkoituksena on hidastaa koronavirustartuntojen leviämistä, suojella riskiryhmiä, suojata väestöä ja turvata yhteiskunnan toiminta. Linjaukset ovat voimassa 13. huhtikuuta 2020 asti. Hallituksen linjaamat toimenpiteet saatetaan voimaan valmiuslain, tartuntatautilain sekä muun lainsäädännön mukaisesti. Tavoitteena on turvata hoitokapasiteetti ja pandemiatilanteen hoito sekä välttämättömät ja tarpeelliset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

Kuntatyönantajat on antanut vastauksia usein kysytyihin kysymyksiin 18.3.2020 valmiuslain vaikutuksista muiden lakien noudattamiseen ja lomauttamiseen. Lomauttaminen sinällään on asia, joka täytyy käsitellä yhteistoimintamenettelyssä. Lain 13 §:ssä säädetään yhteistoimintamenettelyn täyttämistä, joka sisältää säännöksen neuvotteluajoista. Mm. lomautettavien määrästä riippuen neuvottelu-aika voi olla 14 vuorokautta tai kuusi viikkoa. Yhteistoimintaneuvottelut tulisi normaaliolosuhteissa käydä ennen päätöksen tekemistä. Hallitus linjasi 16.3.2020 (valtioneuvoston tiedote 140/2020), että koulujen ja oppilaitosten sekä kansalaisopistojen ja muun vapaan sivistystyöntilajien suljetaan. Tähän linjaukseen on tehty 20.3. muutos, minkä mukaan varhaiskasvatuksen ja 1-3 luokkien opetuksen rajoittavaa sääntelyä muutetaan 23.3 alkaen siten, että siitä poistetaan edellytys vanhempien toimimisesta yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisillä aloilla.

Lisäksi hallitus linjasi, että kuntien museot, teatterit, kulttuuritalot, kirjastot, kirjastoautot, harrastustilat ja -paikat, uimahallit ja muut urheilutilat, nuorisotilat, kerhotilat, järjestöjen kokoontumistilat, vanhusten päivätoiminta, kuntouttava työtoiminta ja työkeskukset suljetaan. Toimintoja on siis täytyy sulkea ennen kuin yhteistoimintamenettelyprosessia on ehditty edes aloittaa tai saattaa päätökseen.

Kunnallisesta yhteistoiminnasta annetun lain 15 §:n mukaan, jos kunnan viraston, laitoksen tai muun toimintayksikön toiminnan vaarantuminen tai muut erittäin painavat syyt, joita ei ole voinut ennakoita, ovat

yhteistoimintamenettelyn esteenä, voidaan 4 §:n 1 momentin 1 ja 4 kohdassa sekä 7 §:ssä tarkoitetussa asiassa tehdä päätös ilman edeltävää yhteistoimintamenettelyä. KT on yhteyshenkilötiedotteessaan ottanut kannan, että kunnallisen yhteistoimintalain 15 §:ää voidaan tässä tilanteessa soveltaa. Näin ollen lomautuksia koskevat päätökset, mikäli niihin nopeasti joudutaan, voidaan tehdä tässä poikkeuksellisessa tilanteessa ilman yhteistoimintamenettelyprosessia. On kuitenkin tarpeen käsitellä asiaa yhteistoiminnassa niin pian kuin mahdollista.

Kunnallisesta yhteistoiminnasta annetun lain 15 §:n soveltamisesta ei ole oikeuskäytäntöä eikä oikeuskirjallisuutta. Lain sanamuoto antaa mahdollisuuden ohittaa koko yhteistoimintamenettely väliaikaisesti, jos lain edellytykset täyttyvät. Jos työnantaja tekee lomautuspäätöksen kokonaan ilman yhteistoimintamenettelyä, työnantaja ottaa huomattavan taloudellisen riskin. Kuntien tulee huomioida, ettei KT osaa sanoa, kuinka asia ratkaistaisiin mahdollisessa riitatilanteessa tuomioistuimessa.

Koronaviruksen aiheuttama tilanne vaikuttaa paitsi niihin toimintoihin, joiden toiminnan supistamisesta ja sulkemisesta on valtioneuvoston päätöksessä erikseen päätetty, myös kaupungin muihin palveluihin. KT:n antaman ohjeen perusteella näiden palvelujen supistamisesta käytäviin yhteistoimintaneuvotteluihin olisi varmintä noudattaa ns. pitkien yhteistoimintaneuvottelujen määräyksiä.

Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain 4 §:ssä määrätään yhteistoiminnassa käsiteltävistä asioista seuraavaa:

”Yhteistoiminnassa käsiteltävät asiat

Työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

- 1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien välisessä yhteistyössä;
- 2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla olennaisia henkilöstövaikutuksia, kuten ulkopuolisen työvoiman käyttöä tai liikkeen luovutusta;
- 3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia; sekä
- 4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.”

Tässä tilanteessa yhteistoimintaneuvottelut koskevat em. lain 4)-kohdan taloudellisista ja tuotannollisista syistä toimeen pantavaa lomautusta. Lomauttamisen keston arvioiminen on tällä hetkellä mahdotonta, joten työnantaja varautuu käymään yhteistoimintaneuvottelut kunnallisen yhteistoimintalain 7 §:n mukaisesti, mikä koskee lomauttamista yli 90 päiväksi. Irtisanomisia käynnistettävät yhteistoimintaneuvottelut eivät koske.

Henkilöstöjohtaja on käynyt 19.3.2020 pääluottamusmiesten kanssa yhteistoimintaneuvottelun, jossa työnantajan suunnittelempia toimenpiteitä on käsitelty. Neuvottelun kutsumisessa ei noudatettu kunnallisen yhteistoimintalain mukaista kutsuaikaa, minkä pääluottamusmiehet halusivat pöytäkirjaan kirjattavaksi.

Koronaviruksen aiheuttamalla tilannetta on monia erilaisia vaikutuksia kuntatalouteen. Taloudelliset vaikutukset ovat vielä erittäin hatarien arvioiden varassa. Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen ETLA:n 17.3.2020 julkistaman arvion mukaan Suomen bruttokansantuote tulee supistumaan jopa 5 prosenttia. Yleisellä taloudellisella kehityksellä on väistämättä vaikutusta myös kuntatalouteen, joka muutoinkin on erittäin heikossa tilanteessa. Taloudellisten vaikutusten suuruutta määrittelee erityisesti poikkeustilanteen kesto. Varmaa kuitenkin on, että vaikutukset tulevat näkymään vielä paljon senkin jälkeen, kun poikkeustilanne on ohi.

Tällä hetkellä on tunnistettu Salon kaupungin osalta ja kuntien yhteisissä keskusteluissa mm. seuraavat osa-alueet ja niihin liittyvät vaikutukset:

- Kunnallisverotuottoja jää saamatta lomautuksista ja irtisanomisista johtuen sekä työllisyyden heikkenemisestä, koska palkkatulot tulevat pienentymään.
- Yritysten maksamat yhteisöverojen tuotot tulevat pienentymään kysynnän heikennyttyä.
- Sosiaali- ja terveystalveluiden menot tulevat kasvamaan palvelutarpeen lisääntyessä. Pelkästään Salon kaupungin sosiaali- ja terveystalveluiden 2 prosentin menojen kasvu tarkoittaa 4,1 miljoonaa euroa.
- Kaupungit maksutuotot tulevat vähentymään yksiköiden sulkemisen, palveluiden peruuntumisen, myyntituottojen vähenemisen sekä muiden mahdollisten maksuhelpotusten osalta.
- Lisäksi huomioon tulee ottaa lisääntyvät kustannukset varautumisen, sairaspoissaolojen, muun hallinnon osalta, perustoimeentulo- ja harkinnanvaraisten kustannusten lisääntyminen sekä rahoituskustannusten kasvaminen. Tällä hetkellä ei ole esimerkiksi tiedossa, miten erikoissairaanhoidon lisääntyneet kustannukset jaetaan.
- Erilaisia tapahtumia perutaan, hankkeita viivästyy ja perustalveluiden toimintatapoja muutetaan.
- Tiedossa ei myöskään ole, mitkä kustannusvaikutukset tulevat olemaan, kun poikkeustilanteen jälkeen kaikki toiminta aloitetaan täysimääräisesti uudelleen.

Edellä mainittujen vaikutusten lisäksi on paljon paikallisesti huomioon otettavia asioita ja paljon muita yksityiskohtia, jotka tarkentuvat poikkeustilanteen edetessä. Vaikutuksia tulee myös arvioida koko kaupungin konsernitalouden osalta.

Kaupungit ja kunnat eivät ole vertailtavissa kaikilta osin tunnistettujen vaikutusten osalta, vaan huomioon tulee ottaa, että vaikutukset tiettyjen osa-alueiden osalta ovat alueesta riippuen voimakkaampia.

Maan hallitus varautuu tarvittaessa tukemaan kuntia koronavirustilanteen aiheuttaman menojen kasvun tai verotulokehityksen äkillisen

heikkenemisen tilanteessa. Tällä hetkellä ei ole tiedossa mitä nämä toimenpiteet ovat ja minkä suuruisia. Tiedossa ei myöskään ole millä perusteella rahoitusta kohdennetaan kunnille.

Koronaviruksen aiheuttama tilanne muuttuu kaiken aikaa ja valtioneuvoston ratkaisut voivat muuttaa olennaisesti kaupungin tarvetta käydä neuvotteluja. Mikäli kaupungeille tulevat tukitoimet ovat riittävät, kaupunki keskeyttää yhteistoimintaneuvottelut.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää aloittaa kunnallisen yhteistoimintalain 4 §:n 1 momentin 4)-kohdan mukaisen yhteistoimintamenettelyn, jonka perusteena on koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne. Yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluu se osa henkilöstöstä, johon ei voida soveltaa TSL:n 2 luvun 12 §:n 2 momenttia tai joka ei toimi niissä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutehtävissä, jotka koronavirustilanteen vuoksi on hoidettava. Yhteistoimintaneuvottelujen tavoitteena on arvioida välttämättömien palvelujen tarve ja turvata kriittisten palvelujen resursointi ja lomauttaa se henkilöstö, jota ei kriittisten ja välttämättömien palvelujen tuottamiseen koronaviruksen aiheuttaman tilanteen aikana tarvita.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Tämä asia tarkastettiin kokouksessa.

Kaupunginhallitus 27.04.2020 § 153

Valmistelija: henkilöstöjohtaja Christina Söderlund,
christina.soderlund@salo.fi, puh. 02 778 2103

Kaupunginhallituksen kokouksessa 20.4.2020 on tästä asiasta pyydetty väliaikakatsausta. Henkilöstöjohtaja Christina Söderlund antaa raportin yhteistoimintaneuvottelujen etenemisestä ja sisällöstä kokouksessa suullisesti.

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus merkitsee suullisen raportin tiedoksi.

Päätös:

Saku Nikkanen jääväsi itsensä asiakohdan käsittelyn ajaksi, ja poistui kokouksesta klo 17:22. Paikalle saapui varajäsen Hannu Eeva klo 17:22.

Kaupunginjohtaja kertoi kokoukselle, että palkanmaksun keskeytyksen piiriin kuuluvan henkilöstön osalta ollaan rakentamassa valmiutta purkaa palkanmaksun keskeytys 14.5.2020 lukien. Päätös on alisteinen hallituksen mahdollisille linjauksille COVID-19 -kriisiin liittyvien rajoitusten

jatkamisesta.

Pia Setälä liittyi kokoukseen klo 17:27 toimiakseen asiakohdan käsittelyssä asiantuntijana.

Pia Setälä antoi kaupunginhallitukselle raportin palkanmaksun keskeytyksen piirissä olevasta vapaa-aika- ja nuorisopalveluiden, sekä varhaiskasvatuksen henkilöstöstä ja suunnitelmasta heidän takaisinkutsumisestaan tietyin osin.

Todettiin, että Setälän raportti viedään kokouksen jälkeen tiedoksi kaupunginhallituksen intraan.

Todettiin, että asiassa on jätetty 9 oikaisuvaatimusta, joita ollaan valmistelemissa hallituksen 18.5.2020 järjestettävään kokoukseen.

Pia Setälä poistui kokouksesta 17:44.

Henkilöstöjohtaja Christina Söderlund antoi kaupunginhallitukselle raportin yt-neuvottelujen tilanteesta ns. hallinnollisen henkilökunnan osalta.

Ulla Huittinen esitti Yli-Jaman, Riskin, Suonio-Peltosalon ja Ruokosen kannattamana että maaseututoimiston henkilöstö rajataan yt-neuvottelujen piiristä.

Marja Ruokonen esitti Nyyssösen ja Eevan kannattamana, että koulukuraattorit ja -psykologit rajataan yt-neuvottelujen piiristä.

Hyväksyttiin yksimielisesti maaseututoimiston henkilöstön rajaaminen yt-neuvottelujen piiristä.

Hyväksyttiin yksimielisesti koulukuraattoreiden ja -psykologien rajaaminen yt-neuvottelujen piiristä.

Puheenjohtaja Saija Karnisto-Toivonen esitti Ruokosen, Nyyssösen, Vesan ja Eevan kannattamana että yt-neuvottelujen piiristä rajataan pois se opetusalan henkilöstö, joka ei kuulu palkanmaksun keskeytyksen piiriin. Koronakriisi on aiheuttanut merkittävää lisätyötä koulujen opettajille etäopetuksen järjestelyissä.

Puheenjohtaja totesi, että kaupunginhallitus äänestää opetusalan henkilöstön rajaamisesta yt-neuvottelujen ulkopuolelle edellä kuvatuin osin. Pohjaehdotusta kannattavat äänestävät JAA, opettajien rajaamista pois neuvotteluista edellä kuvatusti kannattavat äänestävät EI.

Suoritettussa äänestyksessä kaupunginjohtajan ehdotus sai 2 JAA-ääntä (Suonio-Peltosalon, Tapio) ja Karnisto-Toivosen ehdotus 11 EI-ääntä (Karnisto-Toivonen, Huittinen, Lehti, Lundén, Eeva, Nyyssönen, Riski, Ruokonen, Tekkala, Vesa, Yli-Jama).

Puheenjohtaja totesi, että yt-neuvottelujen ulkopuolelle päätettiin rajata opetusalan henkilöstö, joka ei kuulu palkanmaksun keskeytyksen piiriin.

Hannu Eeva poistui klo 18:15. Christina Söderlund poistui klo 18:15. Saku Nikkanen palasi kokoukseen klo 18:16.